

3 Temmuz2025

LANZAROTE KOMİTESİ

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Suistimale ve Cinsel İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi Taraflar Komitesi

.....

Uygulama Raporu

*****

Ek – Tavsiye Kararları Listesi

**GÜVEN ÇEMBERİNDE ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARA
KARŞI KORUNMASI: YASAL ÇERÇEVELER**

Özet

Çocuğa yönelik cinsel istismar vakalarının çoğu çocuğun tanıdığı ve güvendiği biri tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu raporda, Lanzarote Komitesi, Lanzarote Sözleşmesi'ne Taraf 48 devlette çocukların "güven çemberi" içindeki korunma durumu değerlendirilecektir. "Güven çemberi" geniş aile üyelerini, bakım görevini üstlenen ya da çocuk üzerinde denetimi olan kişileri ve çocuğun, yakın arkadaşları dahil olmak üzere güven ortamında etkileşimde bulunduğu kişileri içerir. Raporda, Tarafların güven çemberi içinde yapılan çocuk cinsel istismarını nasıl suç saydığı ve çocukların yasal işlemler öncesinde, sırasında ve sonrasında nasıl korunduğu değerlendirilmektedir. Rapor, aynı zamanda aile içi istismar vakalarına yönelik spesifik önlemlere ve devletlerin çocukların bizzat kendilerinin zararlı cinsel davranışlarının nasıl yaklaştığını da ele almaktadır. Son olarak rapor soruşturma ve kovuşturmalarda uygulanabilecek usul kurallarını ve failerin izlenmesi ve denetlenmesine yönelik önlemleri incelemektedir.

Genel olarak, Lanzarote Komitesi, Lanzarote Sözleşmesi'ne Taraf Devletlerin, 1. İzleme turundan bu yana kaydettiği önemli ilerlemeler olduğunu saptamıştır. Bu ilerlemeler güven çemberine, özellikle de ceza soruşturmaları ve yargılamaları sırasında kurbanlara yönelik usul güvencelerine odaklanmıştır. Ancak, özellikle aile içi cinsel istismar bağlamında ve baskı, tehdit ve zor kullanma olmadığında, 18 yaşından küçük çocuklara yönelik cinsel taciz vakalarının suç sayılması bakımından halen önemli eksiklikler vardır. Taraflar ayrıca kurbanlara ve yakınlarına sağlanan hukuki ve psikolojik desteği ve suçluların izlenmesi ve denetlenmesini güçlendirmeye davet edilmiştir.

Her yaştan çocuğun, tanınmış bir güven, otorite veya nüfuz sahibi kişiler tarafından cinsel istismara uğramasını suç sayan kapsamlı bir mevzuat, tüm çocukların cinsel istismardan korunmasını sağlamak için şarttır. Birkaç Taraf bu alanda ilerleme kaydetmiş ve artık çocuklara karşı işlenen cinsel suçlar hakkındaki ceza kanunu tanımlarında "tanınmış bir güven, otorite veya nüfuz konumuna" açık bir atıfta bulunmuştur. Ancak birçok Taraf bu korumayı halen çok spesifik durumlarla veya cinsel faaliyet için yasal yaşın altındaki çocuklarla sınırlı tutmaktadır. Bazı Taraflar bunun cezai suç teşkil etmesi için zorlama unsurunu şart koşmaya devam etmektedir. Bazı Taraf Devletlerde çocuklar, kan bağı olan bir yetişkin veya evlat edinen veya koruyucu ebeveynle cinsel ilişkiye girmekten Cezaî olarak sorumlu tutulabilmektedir. Bazı Taraflar da faileri sorumluluktan muaf tutmak için mağdur ile evliliğe izin vermeye veya evli çocukların eşleri tarafından cinsel istismara uğramasını suç olarak tanımlamamaya devam etmektedir. Bazı Taraflarda ayrımcı hukuki ifadeler halen mevcuttur ve bu durum, çocuk mağdurun ya da failin cinsiyeti veya cinsel yöneliminden bağımsız olarak tüm çocukların korunmasına zarar vermektedir.

Çocukları aile içindeki cinsel istismardan korumak için erken tespit, hızlı koruyucu önlemler ve çocuğun güvenliği ve yüksek yararına öncelik tanıyan eşgüdümlü müdahaleler gereklidir. Komite, Tarafların çoğunun ceza kovuşturmaları başlatılmadan önce dahi, şüpheli failin evden uzaklaştırılmasını sağladığını saptamıştır. Birçok Taraf, ceza kovuşturmasının sonucu beklenirken veya ebeveynin cezai mahkûmiyetinin ardından–ebeveynlik hak ve yetkisinin askıya alınması veya tamamen geri alınması mümkündür. Buna karşılık, çocuk mağdurun evden uzaklaştırılması son çare olmalıdır. Ancak bu ilke, tüm Taraf Devletlerin hukukunda veya uygulamalarına açık bir biçimde yer almamaktadır. **Çocukla istikşafi görüşme/ ön araştırma görüşmesi** yapılmasına izin veren Taraf Devletlerin çoğunda, çocuğun cinsel istismarı ifşa etmesini engelleme ihtimali söz konusu olduğunda, çocuğun ebeveyn veya yasal vasilerinden onay alınmasına gerek bulunmamaktadır. Ebeveynin suçlu olduğu iddia edilen davalarda özel temsilcilerin ve ad litem dava vekillerinin atanması ve sağlanması konusunda bazı Taraf Devletlerde ilerleme kaydedilmiştir. Tarafların çoğu veri koruma kanunları ve gizlilik

kurallarının, çocuğa karşı cinsel istismar vakalarına müdahale eden kurumlar arasındaki bilgi alışverişini engellememesini de sağlamaktadır.

Zararlı cinsel davranışlar sergileyen çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanması için özel önlemler alınması gerekir. Komite Tarafların çoğunda, cezai ehliyet yaş sınırı altındaki bir çocuğun bir başka çocukla zararlı bir cinsel davranış içine girmesi halinde çocukların çocuk koruma kurumlarına yönlendirildiğini ve/veya koruyucu önlemlere tabi tutulduğunu tespit etmiştir. Tarafların çoğu, cezai ehliyet yaşının üzerindeki çocukları cezalandırma konusunda, aynı suçu işleyen yetişkinlere kıyasla farklı bir tutum benimsese de Komite, Tarafları onarıcı adalet yaklaşımını benimsemeye ve çocuk dostu adalet ilkelerine bağlı kalmaya davet eder.

Güven çemberi içinde çocuk cinsel istismarı vakalarının, mağdurun şikayette bulunma yeteneği veya isteğinden bağımsız olarak ele alınmasını sağlamak için, soruşturma ve kovuşturma başlatmaya yönelik etkili mekanizmaların varlığı hayati önem taşımaktadır. Raporda, Tarafların çoğunun artık mağdurun önceden şikâyetinde bulunmasına gerek kalmadan re'sen yasal süreç başlatılmasına olanak tanıdığı belirtilmektedir. Mağdur şikâyetini geri çektikten sonra yargılamaya devam etme olasılığı konusunda da önemli ilerlemeler kaydedilmiştir; bu olanağı tanıyan Tarafların sayısı üç katından fazla artmıştır. Bildirim bağlamında da ilerleme kaydedilmiştir. Tarafların çoğu belirli meslek gruplarına, çocuklara karşı cinsel istismar şüphesini bildirme konusunda yasal yükümlülük getirmiş ve gizlilik ilkesinin bu bildirim yükümlülüğünün önünde bir engel olmamasını sağlamıştır. Çoğu Taraf, hakkında istismar soruşturması yürütülen profesyonellerin veya gönüllülerin görevden uzaklaştırılmasını mümkün kılmakta ve bu tür suçlardan fayda sağlayan tüzel kişilerin de sorumlu tutulabilmesini güvence altına almaktadır.

Çocuk mağdurların yeniden travma yaşama riskini azaltmak ve adalet sürecine etkin katılımlarını güvence altına almak için **soruşturmalar ve kovuşturmalar sırasında kendilerine özel güvenceler ve koruma** sağlanması gerekir. Soruşturma aşamasıyla ilgili olarak, çocuk mağdurların ikinci mağduriyetini önlemeye yardımcı olan, çocuklar için çok disiplinli, entegre, çocuk dostu hizmetler sunan *Barnahus* modelinin yaygınlaştırılmasıyla birlikte 1. İzleme turundan bu yana anlamlı ilerlemeler kaydedildiği görülmüştür. Ceza yargılamaları bağlamında, çocukların fiziksel olarak mahkeme salonunda bulunmadan mahkemede ifade vermesine, şüpheli failin fiziksel varlığı olmadan sorgulanmasına ve çocuğun ifadesinin videoya kaydedilmesine olanak tanıyan önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Ancak neredeyse tüm Taraflar önceden kaydedilmiş/alınmış ifadenin mahkeme tarafından kabul edilmesini sağlarken, Tarafların sadece yarısı bu ifadeleri çocuğun canlı olarak verdiği ifadenin yerine kullanmaktadır. Çocuk mağdurların mahremiyetini korumaya yönelik tedbirler konusunda da ilerlemeler olmuştur. Tarafların çoğu duruşmaların halka kapalı yapılmasına olanak tanımakta ve mağdurun kimliğinin medyada ifşa edilmesini engelleyen yasa hükümleri getirmektedir. Her ne kadar tüm Taraflar çocuk mağdurlara bir tür ücretsiz hukuk danışmanlığı sağlasa da Tarafların tamamı çocuğa “adli yardım avukatı” ya da ücretsiz veya yetişkinlere kıyasla daha uygun koşullarda avukat sağlamamaktadır.

Mağdurlar ve üçüncü taraflar ceza yargılamaları bağlamının dışında da **ek koruyucu önlemlere** ihtiyaç duyarlar. Birçok Taraf hem çocuk mağdurun hem de aile üyelerinin, çocuğun cinsel istismarı ifşa etmesinin ardından olumsuz sonuçlara maruz kalmasını veya ikinci mağduriyete uğramasını önleyecek yasal güvencelere sahiptir. Mağdura yakın kişilere terapi desteği sağlanması konusunda ilerlemeler gözlenmiştir. Bazı Taraflarda mağdurun aile üyelerine yönelik destek *Barnahus* ya da *Barnahus*-türü hizmetler çerçevesinde sunulmaktadır.

Faillerin hapishaneden çıktıktan sonra **izlenmesi ve denetlenmesi, hüküm giymiş failer hakkındaki verilerin** Taraflar arasında paylaşımı konularında önemli eksiklikler vardır. Bu alanda atılacak adımlar Tarafların, suçun tekrarlanmasını önlemek amacıyla atabileceği önemli adımlardır.

Lanzarote Komitesi, Tarafların yasal çerçevelerini Lanzarote Sözleşmesi ile tam olarak uyumlu hale getirmeleri gerektiğini tekrar eder. Bu rapor güven çemberi içinde çocukların cinsel istismardan yasal olarak daha iyi korunması için gerekli reformları desteklemek amacıyla hedefe yönelik tavsiye kararları ve somut iyi uygulama örneklerini sunmaktadır.

Ek – Tavsiye Kararları Listesi

Tavsiye Kararları

Tavsiye Kararı 1

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları** bu raporda belirtilen umut verici uygulamaları dikkate almaya ve benzer uygulamaları ulusal düzeyde hayata geçirmeye davet eder.

Tavsiye Kararı 2

Lanzarote Komitesi aşağıdaki Tarafların, 18. Maddenin 1.b Paragrafının ikinci satırı uyarınca, çocuk üzerinde, tanınmış bir güven, otorite veya nüfuz sahibi olan bir kişinin çocukla cinsel ilişkiye girmesini suç sayan ceza kanunu hükümlerinin aşağıdaki tüm ilgili durumları kapsayarak yeterince geniş bir şekilde formüle edilmesini sağlamalarını talep eder:

- **İspanya**; cinsel faaliyet için yasal yaşın altında olanlar bakımından;
- **diğer Taraflar** cinsel faaliyet için yasal yaşın hem altında hem üstünde olan çocuklar bakımından.¹

Tavsiye Kararı 3

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış Tarafların**², 18. Maddenin 1.b Paragrafının ikinci satırı uyarınca, ceza kanunu hükümlerinde, çocuk üzerinde tanınmış bir güven, otorite veya nüfuz sahibi olan bir kişinin, cinsel faaliyet için yasal yaşın üzerinde olan çocuklar dahil olmak üzere her yaşta çocukla cinsel ilişkiye girmesinin suç teşkil etmesini sağlamasını talep eder. Bu hükümler tüm ilgili durumları kapsamak suretiyle yeterince geniş bir şekilde formüle edilmelidir.

Tavsiye Kararı 4

Lanzarote Komitesi **Moldova Cumhuriyeti** ve mevzuatında **benzer hükümler olan diğer tüm Tarafları**, mevzuatı, cinsel faaliyet için yasal yaşın altındaki bir çocuğun böyle bir faaliyet için rıza verebilecek durumda olduğunun kabul edilemeyeceğini sağlamak amacıyla, gözden geçirmeye davet eder.

Tavsiye Kararı 5

Lanzarote Komitesi **Arnavutluk, Avusturya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Kuzey Makedonya, İsviçre ve mevzuatında benzer hükümler olan diğer tüm Tarafları** çocuğun kan bağıyla bağlı olduğu üst soy bir yetişkin aile üyesi, kendisini evlat edinen ebeveyn ya da koruyucu ebeveyni ya da yetişkin kardeşi ile cinsel ilişkiye girmesi durumunda, cinsel istismar kurbanı sayılmasını ve bu fiil nedeniyle cezai sorumluluktan sorumlu tutulmamasını sağlamaya davet eder.

Lanzarote Komitesi, **Arnavutluk, Avusturya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, Kuzey Makedonya, İsviçre ve mevzuatında benzer hükümler olan diğer tüm Tarafları**, çocuk yaştaki kardeşler arasındaki cinsel faaliyete ilişkin suçları kovuştururken, kardeşlerden birinin diğerinin tanınmış güven otorite ya da nüfuzunun istismarının mağduru olması durumunda o kardeşin cezai sorumluluktan muaf tutulmasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 6

Lanzarote Komitesi **Arnavutluk, Avusturya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, Kuzey Makedonya, İsviçre ve mevzuatında benzer hükümler olan diğer tüm Tarafları**, çocukların, kardeşler arasındaki cinsel faaliyet

nedeniyle kovuşturulmalarına son çare olarak başvurulmasını ve zararlı davranışlarıyla başa çıkmak için, koşullara bağlı olarak daha uygun yöntemlere (terapi desteği ve eğitim önlemleri) öncelik verilmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 7

Lanzarote Komitesi, **Rusya Federasyonu vemevzuatında benzer hükümler olan diğer tüm Tarafları**, 27. Maddenin 1. Paragrafı uyarınca, failin işlediği cinsel suçun mağduru olan çocukla, çocuk reşit olduktan sonra dahi evlenmesi halinde yasal sorumluluktan ve yaptırımdan muaf tutulmaması için gerekli yasal ve diğer önlemleri almasını talep eder.

Tavsiye Kararı 8

Lanzarote Komitesi, **Rusya Federasyonu ve Tunus'un** 18. Maddenin 1.b Paragrafının ilk satırı uyarınca evli çocukların, eşleri tarafından işlenen cinsel suçlardan korunmasını sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 9

Lanzarote Komitesi, **Tarafların** 18. Maddenin 1.b Paragrafının ikinci satırı uyarınca tanınmış bir güven, otorite veya nüfuz sahibi olan kişi tarafından işlenen her türlü cinsel istismarın - aşağıda belirtilen durumlar dahil olmak üzere cezai hükümlerin kapsamına alınmasını sağlamak üzere mevzuatı gözden geçirmesini talep eder:

- penetrasyon – rıza eksikliği ya da şiddet, tehdit veya zorlama olup olmadığında bakılmaksızın;³
- penetrasyon olmadan gerçekleşen bazı fiziksel temaslar – rıza eksikliği ya da şiddet, tehdit veya zorlama olup olmadığında bakılmaksızın;⁴ve
- Lanzarote Sözleşmesi hükümleri uyarınca, bilgi ve iletişim teknolojileriyle kolaylaşan, fiziksel temasın olmadığı spesifik durumlar.

Tavsiye Kararı 10

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış Tarafların**⁵Lanzarote Komitesi'nin 23. Madde hakkındaki görüşü doğrultusunda, çocuklara cinsel amaçlarla belirli faaliyetlere katılmalarının teklif edilmesinin (cinsel ilişkiye grime amacıyla reşit olmayan birinin güvenini kazanmaya çalışma)bu buluşmaya yönelik somut eylemlerin ardından bir buluşma teklifi yapılmasa dahi suç sayılmasını sağlamak üzere gerekli yasal ve diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 11

Lanzarote Komitesi aşağıdaki tarafların 2. Madde uyarınca tüm çocukların cinsiyet ya da cinsel yönelimleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmadan cinsel istismardan eşit olarak korunmasını sağlamalarını talep eder. Bu amaçla:

- **Arnavutluk'un** cinsel yönelime dayalı cinsel faaliyetlerin damgalanmasını önlemek için mevzuattaki "eşcinsel faaliyetler" ifadesini kaldırarak mevzuatın lafzını değiştirmesini;
- **BulgaristanveRusya Federasyonu'nun** failin cinsiyetine bakılmaksızın çocuklara ya da herhangi bir-cinsiyete karşı işlenen her türlü cinsel istismara eşit yaptırımlar uygulanmasını sağlamak üzere mevzuatlarını gözden geçirmelerini;
- **Kuzey Makedonyave Sırbistan'ın** cinsel faaliyet için yasal yaşın üzerindeki bir çocuk ile cinsel faaliyette bulunmayı suç sayan kanun hükümlerinde, her cinsiyetten üvey ebeveynin de fail olabilecek kişiler arasında yer almasını sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 12

San Marino, Sırbistan, Tunus, ve Türkiye.

Lanzarote Komitesi, yasal çerçevelerinde cinsel istismara uğradığından şüphelenilen çocuklarla **ön araştırma görüşmesi** yapılmasını öngören **Tarafların** ve **henüz bunu yapmamış olanların**,⁶aile içi makul cinsel istismar şüphesi olan ve ebeveynlerin ya da yasal vasilerin çocuğun cinsel istismarı ifşa etmesini engelleyebileceğine inanmak için geçerli bir neden olduğu durumlarda, bu görüşmelerin çocuğun ebeveynlerine ya da yasal vasilerine önceden haber verilmeden ya da onların önceden onamı alınmadan yapılabilmesini sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 13

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,⁷14. Maddenin 3. Paragrafının ilk satırı uyarınca, ceza yargılamaları başlatılmadan önce ya da ceza yargılamaları çerçevesi dışında da geçerli olmak üzere, zanlının aile evinden uzaklaştırılma olanağını sağlamak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 14

Lanzarote Komitesi, **tüm Tarafların** zanlının uzaklaştırılması halinde, geri kalan aile üyelerinin sosyo-ekonomik refahının sağlanması ve onlara psiko-sosyal destek verilmesi için gerekli güvenceleri almaya davet eder.

Tavsiye Kararı 15

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,⁸çocuk mağdurun aile ortamından uzaklaştırılmasının, ancak diğer önlemlerin yanı sıra zanlının aynı ortamdan uzaklaştırılmasının çocuğu korumak için yeterli olmadığı ya da vakanın spesifik koşullarında bunun mümkün olmadığı ve bu uzaklaştırmanın çocuğun üstün yararına uygun olduğu hallerde değerlendirilmesini sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 16

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,⁹10. Maddenin 1. Paragrafı uyarınca, çocukların cinsel istismarı vakalarına müdahale eden kurumların, veri koruma kanunlarını veya verilerin gizliliği kurallarını ihlal etmeden çocuğun üstün yarar ve uygun koruma önlemleri doğrultusunda bilgi alışverişinde bulunmasını sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 17

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**:

- çocuğun korunması ve ceza yargılamalarının güvence altına alınması için, bir ebeveyn ya da yasal vasinin kendi çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu şüphesi ya da suçlaması olan her vakada, ebeveynlik veya vasilik haklarının veya yetkisinin askıya alınması ya da geçici olarak geri alınmasının gerekip gerekmediğine karar vermek üzere çocuğun üstün yararına dayanan otomatik bir risk değerlendirmesi yapılmasını;
- ebeveyn ya da yasal vasinin kendi çocuğuna cinsel istismarda bulunduğu için mahkûm edildiği her vakada ebeveynlik veya vasilik haklarının ya da yetkisinin askıya alınmaya devam edilip edilmeyeceğine ya da bu hakların geri alınmasına karar vermek üzere otomatik bir risk ve çocuğun üstün yarar değerlendirilmesi yapılmasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 18

Lanzarote Komitesi, **Lihtenştayn ve Rusya Federasyonu'nun**, 31. Maddenin 4. Paragrafı uyarınca ebeveynlik yetkisi sahipleriyle mağdur çocuk arasında çıkar çatışması olduğunda özel temsilciler ve *ad litem* (çocuğun davası için mahkeme tarafından atanan) vasiler atanmasını sağlamalarını talep eder.

San Marino, Tunus, Ukrayna, ve Birleşik Krallık (İskoçya).

Tavsiye Kararı 19

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁰⁵. Maddenin 2. Paragrafı uyarınca özel temsilciler ve *ad litem* vasilerin çocukların cinsel suistimal ve istismarı hakkında yeterli bilgi sahibi olmalarını sağlamak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 20

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**:

- Avukat ile *ad litem* vasinin aynı kişi olmasından kaçınmak;¹¹ve
- Çocuk mağdurlar için ücretsiz özel temsilci ve *ad item* vasi sağlamak¹²için gerekli yasal ve diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 21

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹³16.Maddenin 3. Paragrafı uyarınca cezai ehliyet yaşından küçük olanlar da dahil olmak üzere cinsel suç işleyen çocukların gelişim ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyarlanmış müdahale programları veya önlemleri sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 22

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafların**, 6. Madde uyarınca, tüm çocukların zararlı cinsel faaliyetleri tanımaları, zararlı cinsel davranışlarda bulunmaktan kaçınmaları ve cinsel suistimal ve cinsel istismar mağduru olmaları halinde desteğe erişmeleri için kapsamlı eğitim almalarını sağlamalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 23

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafları**, zararlı cinsel davranışlar sergileyen ya da cinsel suçlara karışan cezai ehliyet yaşının üzerindeki çocuklarla ilgilenirken, Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adaletle İlişkin Rehber doğrultusunda, mümkün olduğunca onarıcı bir adalet anlayışını benimsemeye ve çocuk dostu adalet ilkelerini savunmaya davet eder.

Tavsiye Kararı 24

LanzaroteKomitesi**tüm Tarafları**,Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adaletle İlişkin Rehber doğrultusunda çocukların tutuklamasına en son çare olarak başvurulmasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 25

Lanzarote Komitesi**Macaristan, Kuzey Makedonya, San Marino ve Türkiye'nin**, 32. Madde doğrultusunda, Lanzarote Sözleşmesi'nde tanımlanan her türlü cinsel suistimal ve cinsel istismarın mağduru şikâyetçi olmaması durumunda dahi soruşturulabilmesi ve/veya kovuşturulabilmesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 26

Lanzarote Komitesi**Portekiz'in** hükümleri basitleştirmek ve çocuğa yönelik her türlü cinsel suistimal ve cinsel istismar suçunun, mağduru şikâyeti olmasa bile soruşturulabileceğini ve kovuşturulabileceğini açıklığa kavuşturmak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almasını talep eder.

Tavsiye Kararı 27

İsviçre, Tunus, Türkiye, ve Ukrayna.

¹² Belçika, İtalya, Lihtenştayn, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Ukrayna, ve Birleşik Krallık.

¹³ Arnavutluk, Bulgaristan, Danimarka, Kuzey Makedonya, San Marino, ve Slovak Cumhuriyeti.

Lanzarote Komitesi,**Kuzey Makedonya, Rusya Federasyonu ve Sırbistan**'ın, 32. Madde doğrultusunda, mağdurun ifadesini geri çekmesi halinde dahi yasal işlemlerin devam edebilmesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 28

Lanzarote Komitesi**Tarafları**, özellikle**Andora'yı**, danışma memurlarının, çocuğa yönelik cinsel istismar vakalarını, mağdurun şikâyetinde bulunmaması halinde dahi kayıtlara geçirmek için uygun eğitimi almalarını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 29

Lanzarote Komitesi**Taraflara**, özellikle **Danimarka'ya**, mağdurun şikâyetini geri çekmiş olsa bile tanık olarak çağırılması durumunda mağdurları korumak ve yeniden travma yaşamalarını önlemek için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlama çağrısı yapar.

Tavsiye Kararı 30

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafları**, mağdurun şikâyeti geri çekmesi durumunda, çocuğa karşı işlenen cinsel suçlarla ilgili yasal işlemlere devam edip etmeme kararı verilirken çocuğun üstün yararlarının gözetilmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 31

Lanzarote Komitesi,**Sırbistan**'ı "çocuklarla birlikte **-bir ilişki içinde-** yaşayan yetişkinlerin" işleyeceği potansiyel suçlardan etkilenebilecek çocukların, cinsel suistimal veya cinsel istismarla ilgili potansiyel suçlar açısından sistematik olarak taranmasını ve bu özel suçla ilgili kovuşturma yapmama veya yargılamayı durdurma kararı alırken çocuğun üstün yararının gözetilmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 32

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafların**, Çocukların Ev Dışı Bakımda Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismardan Korunması Bildirisi doğrultusunda, kamu, özel ya da gönüllü sektörlerinde çalışan profesyonellerin bir çocuğa karşı cinsel suç işlemeleri ya da ev dışı bakım kurumlarında işlenen bu tür suçları yetkili makamlara bildirmemeleri halinde sorumlu tutulmalarını sağlamak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 33

Lanzarote Komitesi**henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁴¹². Maddenin 1. Paragrafı uyarınca, çocuklarla temas halinde çalışan bazı meslek gruplarına iç hukuk yoluyla dayatılan gizlilik kurallarının, bir çocuğun cinsel suistimal veya cinsel taciz mağduru olduğuna inanmak için makul gerekçelerinin olduğu durumlarda bunu yetkili makamlara bildirme olasılığını engellememesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 34

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafları**, bildirimde bulunan profesyonelin, bu tür bir bildirimde çocuğu/ebeveynleri/bakıcıları veya kendisini tehlikeye atacağını düşünmesi halinde, profesyonelin bildirim yapmadan önce çocuğu/ebeveynleri/bakıcıları haberdar etme zorunluluğunun olmamasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 35

Lanzarote Komitesi**tüm Tarafları**, çocuklara karşı işlenen suçları iyi niyetli bir şekilde bildiren profesyonellere, mesleki veya istihdam yaptırımlarına karşı koruma dahil olmak üzere, özel koruma sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 36

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, çocuklara yönelik cinsel suistimali veya cinsel istismarı iyi niyetli bir şekilde bildiren kişilere daha güçlü koruma sağlamaya ve şüphelerini bildirilmeleri için şüphe eşliğini mümkün olduğu kadar düşük tutmaya davet eder.

Tavsiye Kararı 37

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafların**, soruşturmanın başından itibaren suç işlediği iddia edilen failin ev dışı bakım ortamından uzaklaştırılma olasılığını dikkate almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 38

Lanzarote Komitesi, **tüm Tarafları** Lanzarote Sözleşmesi uyarınca belirlenen suçlarla ilgili yürütülen cezai soruşturmalar ve yargılamalar sırasında, şüpheli faillerin, çocuklarla temas dahil olmak üzere, profesyonel veya gönüllü faaliyetlerinin askıya alınması için ihtiyati tedbirler getirmeyi düşünmeye davet eder.

Tavsiye Kararı 39

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁵26. Madde uyarınca, tüzel kişilerin çocuğun cinsel suistimali ve cinsel istismarından sorumlu tutulabilmeleri için gerekli yasal veya diğer önlemleri almalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 40

Lanzarote Komitesi “çocuk evi” ya da “Barnahouse” modelini ümit veren bir uygulama olarak kabul etmeye devam ederve **henüz bunu yapmamış olan Tarafları**, çocuk cinsel suistimal ve istismar mağdurlarını korumak üzere benzer çok disiplinli ve kurumlar-arası hizmet veren servisleri tüm ülke çapında devreye sokmaya davet eder.

Tavsiye Kararı 41

Lanzarote Komitesi **Norveç ve henüz bu durumun geçerli olmadığı diğer Tarafları**, 18 yaşına kadar olan tüm çocukların, Çocuk Evleri ya da ülkede var olan diğer buna benzer çok disiplinli ve kurumlar-arası hizmet veren yapılar tarafından verilen hizmetlere erişebilmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 42

Lanzarote Komitesi **Rusya Federasyonu’nun**³⁵. Maddenin 1.c Paragrafı uyarınca çocuk mağdurlarla mülakat yapmakla sorumlu tüm personelin uygun eğitimden geçmesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 43

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁶35. Maddenin 1.a Paragrafı uyarınca, çocuk mağdurla mülakatın suç işlendikten sonra mümkün olan en kısa süre içinde yapılmasını sağlamak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almasını talep eder

Tavsiye Kararı 44

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁷35. Maddenin 1.d Paragrafı uyarınca, mağdurla birden fazla mülakat yapmanın zorunlu olduğu durumlarda, mümkün ve uygun olduğunda, mülakatların ilk mülakatı yapan kişi tarafından, ilk mülakatla aynı fiziksel koşullarda, aynı çocuk-dostu usul güvenceleri sağlanarak yapılması için gerekli yasal ve diğer önlemleri almasını talep eder.

Tavsiye Kararı 45

¹⁵Almanya, Fransa, Finlandiya, Lüksemburg, İtalya, Rusya, Ukrayna, Birleşik Krallık.

Lanzarote Komitesi **Gürcistan, Kuzey Makedonya ve Rusya Federasyonu'nu**, savunmanın mülakat sırasında sorular aracılığıyla çocuğun ifadesine itiraz edebilmesi, dolayısıyla çocuğun yargılamalar sırasında mahkeme salonunda bulunmasına gerek kalmaması için gerekli yasal ve diğer önlemleri almaya davet eder.

Tavsiye Kararı 46

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,¹⁸ 18 yaşından küçük tüm cinsel suistimal ve cinsel istismar mağdurlarının Lanzarote Sözleşmesi'nde öngörülen usul güvencelerinden yararlanabilmesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 47

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, 18 yaşından küçük çocuk mağdurların, kendi üstün yararlarına ters düşmediği sürece, genel bir kural olarak, mahkeme salonunda fiziksel olarak hazır bulunmadan dinlenmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 48

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**, 31. Maddenin 1.g Paragrafı uyarınca, genel kural olarak çocukların şüpheli faille karşı karşıya gelmemesini sağlamalarını,¹⁹ ve ulusal hukukta herhangi bir istisna öngörülmesi halinde bunun çocuğun üstün yararları ilkesine uygun olmasını ve bağımsız uzman görüşüne tabi tutulmasını talep eder.²⁰

Tavsiye Kararı 49

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, çocuk mağdurları, ceza soruşturması ve kovuşturmasına paralel olarak yürütülen aile mahkemesi ya da korumaya yönelik işlemler sırasında şüpheli faille temas etmekten korumak için de gerekli yasal ve diğer önlemleri almaya davet eder.

Tavsiye Kararı 50

Lanzarote Komitesi **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,²¹ 31. Maddenin 1. Paragrafı uyarınca, cinsel suistimal veya cinsel istismara maruz kalmış çocuk mağdurların kimliğinin tespit edilmesine yol açabilecek her türlü bilginin, özellikle medya aracılığıyla kamuoyuna yayılmasını engellemek için gerekli yasal ve diğer önlemleri almasını talep eder.

Tavsiye Kararı 51

Lanzarote Komitesi **Kuzey Makedonya'nın** 36. Maddenin 2. Paragrafı uyarınca çocuğa karşı cinsel suistimal ve cinsel istismar yargılamalarının halkın huzurunda yapılmamasını sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 52

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, bu Sözleşme kapsamındaki bir suçun işlenmiş olma şüphesi nedeniyle çocuğun bir vasi ya da sosyal hizmetlerin bakımı altında olması durumunda ve çocuğun ceza kovuşturmalarında taraf statüsünde olabilmesi mümkün olduğunda, bu hizmetlerin çocuk adına hukuki danışmanlık almasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 53

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, kendisine karşı cinsel suç işlenmiş çocuk mağdurların, hukuki danışmanlık ve hukuki destek alma imkânları olduğunda, bu hizmetlere erişebilmeleri için gerekli bilgileri edinmelerini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 54

Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Gürcistan, Kuzey Makedonya, Norveç, Polonya, Romanya (14 yaş ve üzeri çocuklar bakımından), Rusya Federasyonu, Slovak Cumhuriyeti, İsveç ve İsviçre.

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, cinsel suistimale veya cinsel tacize maruz kalmış çocuk mağdurlara, özellikle de güven, otorite veya nüfuz istismarının söz konusu olduğu vakalarda ücretsiz hukuk desteği sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 55

Lanzarote Komitesi, **tüm Tarafları**, soruşturma ve yargı süreçlerine dahil olan her yaşta çocuk mağdura, yetkililerin takdiri ya da mağdurun ya da temsilcisinin talebine bağlı olmaksızın eğitimli bir profesyonel tarafından verilen psikolojik destek sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 56

Lanzarote Komitesi **Norveç'in** 2. Madde uyarınca, mağdurların ve yakınlarının hiçbir ayırım gözetilmeden desteğe erişebilmesini sağlamasını talep eder.

Tavsiye Kararı 57

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafları**,²² mağdurların ve yakınlarının, mahkemede tanık olarak dinlenmemiş olsalar dahi, uygun desteğe erişmelerini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 58

Lanzarote Komitesi, çocuk mağdurlara ev içi şiddet mağdurları ya da insan ticareti mağdurları için tasarlanmış müdahaleler bağlamında destek sağlayan **Ermenistan, Ukrayna ve diğer tüm Taraflardan**, bu çerçevelerde cinsel suistimal veya cinsel tacize uğrayan çocuk mağdurlara açıkça atıfta bulunmalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 59

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, mağdurlara ve onların yakınlarına, acil psikolojik destek dahil olmak üzere, destek veren kurumlara yeterli fon tahsis edilmesini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 60

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, çocuk mağdurlarla çalışan profesyonellerin, çocuklar hakkındaki bilgilere ulaşılması bağlamında ortaya çıkabilecek olası çıkar çatışmalarını tespit edebilmek ve bunlara gerekli tepkileri verebilmek amacıyla eğitim ve kaynaklara erişimini sağlamak için gerekli yasal ve diğer önlemleri almaya davet eder.

Tavsiye Kararı 61

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, delillerin bağımsız ve doğru bir şekilde değerlendirilmesine hanel getirmeksizin, çocuğun terapi görmüş olmasının, tek başına, çocuğun ifadesinin inandırıcılığı ya da çocuğun ifadesine verilen önem üzerinde olumsuz bir etkisinin olmamasını sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 62

Lanzarote Komitesi **tüm Tarafları**, çocuğa yönelik cinsel suistimal ve cinsel taciz mağdurlarının, özel ihtiyaçlarına yönelik olarak tasarlanmış uzun vadeli desteğe erişmelerini sağlamaya davet eder.

Tavsiye Kararı 63

Lanzarote Komitesi, **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,²³ 27. Maddenin 4. Paragrafı uyarınca, çocuğa karşı cinsel suistimal ve cinsel taciz suçundan hüküm giymiş kişileri izlemek ve denetlemek için mekanizmalar kurmalarını talep eder.

Tavsiye Kararı 64

Lanzarote Komitesi, **Taraflara**, çocuğa karşı cinsel suistimal veya cinsel taciz suçundan mahkûm olmuş faillerin izlenmesini ve denetlenmesini, aşağıdaki ek rehberde belirtilen adımları göz önünde bulundurmak suretiyle güçlendirme çağırısı yapar.

Tavsiye Kararı 65

Lanzarote Komitesi, Veri Toplama Mekanizmalarına İlişkin Rapor'un 11. Tavsiyesini yineleyerek **henüz bunu yapmamış olan Tarafların**,²⁴Lanzarote Sözleşmesi uyarınca tanımlanan suçlardan mahkûm olmuş kişilerin kimlik bilgileri ve genetik profilleriyle ilgili verilerin, veri paylaşımı anlaşmaları ve protokolleri doğrultusunda, 37. Maddenin 3. Paragrafı uyarınca bu tür suçların önlenmesi ve kovuşturulması amacıyla paylaşılması yoluyla diğer Taraflarla iş birliği yapmasını talep eder.

---

²⁴ Arnavutluk, Andora, Ermenistan, Avusturya, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Gürcistan, Almanya, Yunanistan, Lihtenştayn, Malta, Monako, Karadađ, Kuzey Makedonya, İzlanda, Rusya Federasyonu, San Marino, Sırbistan, Slovenya, İsviçre, Tunus, Türkiye ve Ukrayna.